

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen omistajaohjauksen periaatteet ja konserniohje

Käsitelty: aluehallitus 28.10.2024 § 166

Hyväksytty: aluevaltuusto 10.12.2024 § 67 (voimassa 1.1.2025 alkaen)

Sisällys

1	Omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen tausta	2
2	Omistajaohjauksen periaatteet	3
3	Konserniohje	5
3.1	Konserniohjauksen ja -valvonnan järjestämisen ja toimeenpanon toimivalta 6	
3.2	Hyvinvointialuekonsernin valvonta, riskienhallinta ja sisäinen tarkastus.....	8
3.3	Konsernitaloutta koskevat määräykset.....	10
3.4	Hyvä hallintotapa ja viestintä konserniyhteisöissä.....	13
3.5	Hyvinvointialueen ennakkokannan edellyttämät asiat.....	14
4	Omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen voimaantulo ..	16

1 Omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen tausta

Hyvinvointialueen omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen tehtävänä on luoda puitteet hyvinvointialueen asettamien strategisten päämäärien toteuttamiselle ja hyvinvointialuekonsernin tulokselliselle johtamiselle. Omistajaohjauksen periaatteet määrittelevät milloin hyvinvointialue järjestää toimintoja konsernimuotoisesti. Konserniohje osaltaan määrittelee tavat ja periaatteet, miten konserniyhteisöjä ohjataan.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen toiminnallinen konserni muodostuu hyvinvointialueesta (emoyhteisö) ja konserniyhteisöistä. Konserniyhteisöihin lukeutuvat tytäryhteisöt ja säätiöt, joissa hyvinvointialueen omistus on vähintään 50% ja osakkuusyhteisöt, joissa hyvinvointialueen omistus on vähintään 20% mutta alle 50% sekä hyvinvointiyhtymäosakkuudet. Hyvinvointialueen oikeudellinen konserni on määritelty hyvinvointialuelain 4 §:ssä ja edelleen kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä. Oikeudellinen konserni sisältää vain ne yhteisöt, joissa hyvinvointialueella on ns. määräysvalta. Siten osakkuusyhteisöt eivät kuulu oikeudelliseen konserniin, mutta ovat osa toiminnallista konsernia.

Hyvinvointialueen omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta säännellään hyvinvointialuelain (611/2021) 4 §:ssä ja 48-50 §:ssä. Lisäksi hyvinvointialuekonsernin taloudesta sekä hallinnon ja talouden tarkastuksesta on annettu määräykset hyvinvointialuelain 13 ja 14 luvuissa.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen hallintosäännössä on määritelty konsernijohto sekä konserniohjauksen ja -valvonnan järjestämiseen ja omistajaohjaustehtävien hoitamiseen liittyvät toimivaltuudet.

Hyvinvointialueesta annetun lain 22 §:n mukaan aluevaltuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta.

2 Omistajaohjauksen periaatteet

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen omistajaohjauksen yleiset periaatteet ovat määriteltä alla. Tarkemmat omistajaohjauksen käytännöt on kuvattu konserniohjeessa luvussa 3.

- Hyvinvointialueen omistus yhtiöissä, säätiössä, hyvinvointiyhtymässä tai muussa yhteisössä tulee perustua hyvinvointialueelle laissa määriteltyjen tehtävien tai hyvinvointialuestrategiassa tai siitä johdettujen strategia-asiakirjojen tavoitteiden toimeenpanemiseen.
- Omistuksia hankittaessa tai niistä luovuttaessa huomioidaan tarkoituksenmukaisin palvelujen järjestämistapa sekä omistajaohjauksen tavoitteet.
- Hyvinvointialue voi perustellusta syystä toimia osakkaana myös markkinoilla toimivissa yhtiöissä tai säätiöissä.
- Hyvinvointialue tarkastelee ja kehittää omistuksiaan aktiivisesti ja pitkäjänteisesti huomioiden hyvinvointialueen strategiset tavoitteet ja hyvinvointialueen kokonaisuus. Omistuksia arvioidaan vaikuttavuuden, tuloksellisuuden, riskienhallinnan ja toiminnan kehittämisen näkökulmista.
- Hyvinvointialue määrittelee yhteisökohtaiset pitkän aikavälin omistajatavoitteet kullekin tytäryhteisölle ja hyvinvointiyhtymälle erikseen. Myös osakkuusyhteisöille voidaan määrittellä erilliset omistajatavoitteet, mikäli yhteisö on hyvinvointialueelle toiminnallisesti tai taloudellisesti merkittävä. Tällöin on huomioitava, että hyvinvointialueen asettamat tavoitteet eivät sellaisenaan sido osakkuusyhteisön johtoa tai hallitusta sillä

yhteisesti omistettujen yhteisöjen tavoiteasetanta perustuu osakkaiden yhdessä määrittelemiін tavoitteisiin.

Osakkuusyhteisölle määritellyt tavoitteet sitovat kuitenkin hyvinvointialuetta ja hyvinvointialueen valitsema edustajia omistajaohjauksen toimeenpanossa.

- Pitkän aikavälin omistajatavoitteiden toteutumisen varmistamiseksi hyvinvointialue huomioi vuosittain talousarviossaan tytäryhteisöt osana konsernitavoitteiden asetantaa.
- Konserniyhteisölle asetettujen tavoitteiden seurannasta annetaan tarkemmat määräykset talousarviossa.
- Hyvinvointialue varmistaa hyvinvointialuekonsernin tarkoituksenmukaisen toiminnan valvonnalla, jota toteutetaan osana konserniohjausta.
- Käytännön omistajaohjaus voi tapahtua yhtiöjärjestyksellä, konserniohjeella, hyvinvointialuetta konserniyhteisöissä edustaville annettavilla ohjeilla (esimerkiksi yhtiökokousta varten), yhtiökokouksen päätöksillä, hallituksen tai yksittäisen jäsenen valinnalla, osakassopimuksella tai muulla sopimuksella koskien esimerkiksi hankintoja, rahoitusta tai muuta toimintaa.

3 Konserniohje

Konserniohjeella luodaan puitteet oikeudelliseen konserniin kuuluvien yhteisöjen yhtenäiselle omistajaohjaukselle hyvinvointialueen tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeella pyritään niin ikään toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, hyvinvointialueen yhteisöstä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen.

Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen ja hyvinvointiyhtymien omistajaohjauksessa. Lisäksi hyvinvointialueella on useita osakkuuksia yhtiöissä, joissa osakeomistus on pieni, mutta yhtiö toiminnallisesti voi olla merkityksellinen hyvinvointialueen palveluiden järjestämiselle. Tällaiset matalan omistuksen osakkuudet jäävät konserniohjeen soveltamisalan ulkopuolelle, mutta omistajaohjausta tehdään aktiivisesti yhteisöstä riippuen eri keinoin, joita on kuvattu omistajaohjauksen periaatteissa.

Hyvinvointialueen tulee omistajaohjauksessaan ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskeva lainsäädäntö. Yhteisesti omistetuissa yhteisöissä erityisesti omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet tulee huomioida omistajaohjauksen toimeenpanossa.

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa pakottavaa lainsäädäntöä. Yleisesti yhtiön toimintaa ohjaa osakeyhtiölaki, yhtiöjärjestys, osakassopimus ja konserniohje edellä mainitussa järjestyksessä.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai hyvinvointialueen johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta. Konserniohjeen noudattamatta jättäminen voi kuitenkin johtaa vahingonkorvausvastuuseen, mikäli sen noudattamatta jättämisen

seurauksena on merkittävää haittaa tai vahinkoa tytäryhteisölle tai hyvinvointialuekonsernille.

Liikesalaisuuden piiriin kuuluvat ja muut salassa pidettävät asiat määritellään tapauskohtaisesti ja käsitellään emoyhteisönä toimivalla hyvinvointialueella salassa pidettävänä.

3.1 Konserniohjauksen ja -valvonnan järjestämisen ja toimeenpanon toimivalta

Hyvinvointialuelain 50 §:n mukaan hyvinvointialueen konsernijohtoon kuuluvat aluehallitus, hyvinvointialuejohtaja ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen hallintosäännön 41:ssä ja 90 §:ssä määrätään konsernijohtoon tehtävistä ja toimivallan jaosta.

Lain hyvinvointialueesta 50 §:n mukaan konsernijohto vastaa hyvinvointialuekonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä.

Aluevaltuuston rooli

- Päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta
- Hyväksyy taloussuunnitelmassa hyvinvointialuestrategiaan perustuvat hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet

Aluehallituksen rooli

- Vastaa hyvinvointialuekonsernin omistajaohjauksesta sekä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen muiden tuottajien ohjauksesta ja valvonnasta (esim. HUS-yhtymä)

- Vastaa hyvinvointialuekonsernin konserniohjauksen ja konsernivalvonnan järjestämisestä sekä konserniohjauksen periaatteiden ja konserniyhteisöille asetettavien tavoitteiden valmistelusta
- Nimeää hyvinvointialueen luottamushenkilöedustajat eri yhtymien kokouksiin ja hallintoelimiin sekä antaa näille edustajille toimiohjeet hyvinvointialueen kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin
- Antaa aluevaltuustolle vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä selonteon muun muassa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, konsernivalvonnasta, varautumisen toimeenpanosta ja tuloksista, sopimushallinnasta sekä tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä, sekä johtopäätökset näistä ja arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä

Tarkastuslautakunnan rooli

- Arvioi ovatko aluevaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet hyvinvointialueella ja hyvinvointialuekonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
- Huolehtii hyvinvointialueen ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
- Arvioi hyvinvointialueen konserniyhteisöjen hallintoa ja taloutta

Hyvinvointialuejohtajan rooli

- Edustaa tai määrää hyvinvointialueen edustajan yhteisöjen ja säätiöiden yhtiö- ja vuosikokouksiin ja vastaaviin sekä antaa toimiohjeet edustajille, siltä osin kuin toimivalta ei kuulu aluehallitukselle tai aluehallitus ei kokousaikataulusta johtuen voi nimetä edustajaa

- Nimeää hyvinvointialueen ehdokkaat yhteisöjen ja säätiöiden hallintoelimiin ja tilintarkastajiksi sekä antaa ohjeet hyvinvointialuetta yhteisöjen ja säätiöiden hallintoelimissä edustaville henkilöille hyvinvointialueen kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin, siltä osin kuin toimivalta ei kuulu aluehallitukselle tai aluehallitus ei kokousaikataulusta johtuen voi nimetä edustajaa
- Päättää hyvinvointialueen ennakkokannan antamisesta konserniohjeen edellyttämässä asioissa

Sisäisen tarkastuksen rooli

- Sisäinen tarkastus arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoi arvioinnin tuloksista, esittää toimenpide-ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi sekä vastaa tähän liittyvistä asiantuntijatehtävistä.

3.2 Hyvinvointialuekonsernin valvonta, riskienhallinta ja sisäinen tarkastus

Konsernin valvonta

Aluevaltuusto on hyväksynyt hyvinvointialueesta annetun lain 22 §:n mukaisesti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet.

Tytäryhteisön hallituksen on huolehdittava siitä, että yhtiössä on toimiva johtamisjärjestelmä ja säännöllinen raportointi, joka on oikeassa suhteessa liiketoiminnan laatuun ja laajuuteen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on osaltaan varmistaa, että yhtiön toiminta on tehokasta ja tuloksellista, informaatio luotettavaa ja että säännöksiä ja toimintaperiaatteita noudatetaan. Hallituksen tulee

arvioida yhtiön sisäisen valvonnan sekä myös riskienhallinnan tuloksellisuutta.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisöjen tulee toimittaa pyydettyä toimielimiensä pöytäkirjat viipymättä konsernijohtolle.

Tytäryhteisöllä tulee olla riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Todennäköisesti realisoituvasta merkittävästä riskistä on raportoiva viipymättä konsernijohtolle.

Riskienhallinta ja varautuminen

Riskienhallinta kuuluu osaksi hyvinvointialueen omistamien yhteisöjen hallitustyöskentelyä sekä hallinto- ja johtamiskäytäntöjä.

Hyvinvointialueen riskienhallintaperiaatteet on määritelty valtuuston hyväksymässä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet - asiakirjassa ja näitä periaatteita sovelletaan myös omistajaohjauksessa. Hyvinvointialue edellyttää, että tytäryhteisöt toteuttavat säännöllistä sekä järjestelmällistä riskienhallintaa organisaatioissaan.

Hyvinvointialueen palvelualueiden oman varautumisen ja lakisääteisten tehtävien lisäksi hyvinvointialueella on konsernina varautumisvelvoite, joka perustuu valmiuslakiin, SOTE-järjestämislakiin sekä hyvinvointialuelakiin. Hyvinvointialueella on valmiussuunnitelmin ja normaaliolojen häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä muilla toimenpiteillä huolehdittava siitä, että sen toiminta jatkuu mahdollisimman häiriöttömästi normaaliolojen häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa.

Hyvinvointialue edellyttää, että tytäryhteisöt varautuvat normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin sekä laativat vähintään lain sekä omistajan edellyttämät kirjalliset suunnitelmat toiminnan jatkuvuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi. Toiminnan jatkuvuuden varmistamiseen

ja turvallisuuteen liittyvät tekijät tulee huomioida myös tytäryhtiöiden alihankinnassa.

Konserniyhtiöillä on velvollisuus osallistua hyvinvointialuekonsernin yhteiseen valmiussuunnitteluun ja varautumiseen liittyviin harjoituksiin. Lisäksi konserniyhtiöillä on viestinnälliset velvollisuudet normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Sisäinen tarkastus

Tytäryhteisön hallituksen on huolehdittava siitä, että yhtiön sisäinen valvonta on asianmukaisesti järjestetty ja oikeassa suhteessa liiketoiminnan laatuun ja laajuuteen. Sisäinen tarkastus tarkastaa, arvioi ja antaa tarvittaessa neuvontapalvelua koskien niitä prosesseja, joilla yhteisöissä varmistetaan, että sisäinen valvonta on asianmukaisesti järjestetty, merkittävät riskit tunnistettu ja että niitä hallitaan asianmukaisesti.

Hyvinvointialueen sisäisellä tarkastuksella on oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa ja taloutta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseen liittyviä prosesseja. Tytäryhteisö on velvollinen toimittamaan hyvinvointialueen sisäiselle tarkastukselle kaikki tytäryhteisöä koskevat tarvittavat tiedot valvonta-, arviointi- ja tarkastustyön suorittamiseksi silloin kun tarkastus suoritetaan sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelmaan tai konsernijohdon toimeksiantoon perustuen. Sisäisen tarkastuksen henkilöstö ei saa paljastaa sivulliselle haltuunsa mahdollisesti saamaansa salassa pidettävää tietoa.

3.3 Konsernitaloutta koskevat määräykset

Toiminnan ja talouden suunnittelu ja ohjaus

Talouden ja investointien suunnittelun lähtökohtana ovat hyvinvointialueen strategia, tytäryhteisön liiketoiminnan tavoitteet,

investointien lisäarvo sekä arviot toimintaympäristön muutoksista. Hyvinvointialuekonsernin taloutta ja investointeja suunnitellaan ja ohjataan yhteistoiminnassa konsernin kokonaisedun, rajallisten resurssien tehokkaan käytön sekä varallisuusarvon säilyttämisen ja kasvattamisen varmistamiseksi.

Aluevaltuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu hyvinvointialuestrategiasta. Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua aluevaltuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisöjen tulee laatia niille asetettujen tavoitteiden pohjalta vuosittain talousarvio ja toimintasuunnitelma sekä rahoitus- ja investointisuunnitelma.

Tytäryhteisöjen hallitus vastaa asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä.

Toiminnan ja talouden raportointi

Tytäryhteisöt ja tarvittaessa olennaiset osakkuusyhteisöt raportoivat toiminnasta ja taloudestaan hyvinvointialueen talousarviossa määritellyllä tavalla. Tytäryhteisön tulee pyydettäessä antaa konsernijohdolle raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä.

Konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilikauden tulee olla lähtökohtaisesti kalenterivuosi, ellei siitä poikkeamiseen ole erityistä syytä. Hyvinvointialuekonserniin kuuluvien yhteisöjen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuvaa yhteisöoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksiä, hyvää kirjanpitoa sekä mahdollisia konsernisäännöksiä.

Tytäryhteisöjen ja tarvittaessa olennaisten osakkuusyhteisöjen tulee toimittaa konsernijohdolle tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista sekä taloudellisen aseman arvioimista varten. Konsernijohto antaa tarkemmat

ohjeet konsernitilinpäätöksen laatimiseksi tarvittavista tiedoista, laadinta-aikataulusta sekä tiedonannon määräajoista tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen ilmoittamisessa.

Konsernin rahoitus

Hyvinvointialueella on käytössä konsernitilijärjestelmä, johon tytäryhteisöt liittyvät ja erikseen sovitut muut konserniyhteisöt voivat liittyä. Hyvinvointialue vastaa tilin hallinnoimisesta ja likviditeetin hankkimisesta sekä likvidien rahavarojen sijoittamisesta.

Hyvinvointialueen ja konsernitiliin liittyvien yhteisöjen kanssa tehdään sopimukset, joissa sovitaan tilin sisäisistä veloitus- ja hyvityskoroista ja luottolimiiteistä sekä tilihoitoon liittyvistä menettelytavoista.

Jos konsernitilin asiakkaalla on pysyvästi enemmän rahavaroja kuin mitä maksuliikenteen ja maksuvalmiuden hoitoon tarvitaan, niiden sijoittamisesta voidaan sopia erikseen konsernijohtoon kanssa.

Hinnoittelu hyvinvointialueen ja yhtiöiden välisissä transaktioissa ja rahoituspalveluissa on markkinahinnan mukainen.

Lainan ottamisessa, vakuuden antamisessa ja muissa rahoitusjärjestelyissä yhtiöillä on neuvotteluelvoite eli tytäryhteisön hallituksen on hankittava omistajan ennakkokäsitys asiaan.

Konserniohjeen toimintatapojen lisäksi tytäryhteisöt noudattavat aluevaltuuston hyväksymiä rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteita.

Hankinta

Hyvinvointialueen tytäryhteisöjen tulee hankintoja tehdessään pyrkiä hyvinvointialuekonsernin kannalta edullisimpaan lopputulokseen. Tytäryhteisöjen tulee selvittää mahdollisuus liittyä hyvinvointialueen kilpailutuksiin ja sopimuksiin.

Tytäryhteisössä noudatetaan harmaan talouden torjunnasta annettuja säännöksiä ja ohjeita. Hallituksen tehtävänä valvoa, että tytäryhteisössä

noudatetaan harmaan talouden torjunnasta annettuja säännöksiä ja ohjeita.

Keskitetyt tukipalvelut

Tytäryhteisöt hyödyntävät ensisijaisesti hyvinvointialuekonsernin omia tukipalveluita. Jos tukipalveluita ei ole saatavissa hyvinvointialueen sisältä tai jos yhdessä omistajaohjauksen kanssa koetaan tarkoituksenmukaiseksi hankkia tukipalvelu ulkopuolelta, voidaan tukipalvelu hankkia hyvinvointialueen ulkopuolelta.

Osakkuusyhteisöt voivat hyödyntää hyvinvointialueen tukipalveluita, jos se todetaan tarkoituksenmukaiseksi yhdessä omistajaohjauksen kanssa.

Henkilöstöpolitiikka

Konserniyhteisöjen tulee soveltuvin osin noudattaa hyvinvointialueen henkilöstöpolitiikan periaatteita. Uutta henkilöstöä palkatessaan tytäryhteisöjen tulee ottaa huomioon konsernin henkilöstön sisäiset siirtotarpeet.

Tytäryhteisöt ovat vastuullisia työnantajia, jotka toteuttavat hyvää johtamista sekä huolehtivat henkilöstön työhyvinvoinnista.

Tytäryhteisöt kuuluvat työnantajajärjestöön ja soveltavat järjestäytymisensä mukaista työehtosopimusta.

3.4 Hyvä hallintotapa ja viestintä konserniyhteisöissä

Hyvän hallinto- ja johtamistavan tarkoituksena on edistää omistaja-arvon kehittymistä ja suojaamista sekä luottamusta yhteisön, sen omistajien ja eri sidosryhmien välillä. Hyvä hallintotapa edellyttää esimerkiksi toiminnan läpinäkyvyyttä, vastuullisuutta, eettisyyttä ja tehokkuutta. Periaatteiden soveltaminen käytännössä vaatii

johdonmukaista toimintaa ja sitoutumista kaikilta organisaation tasoilta. Näiden periaatteiden noudattaminen varmistaa, että hyvinvointialueen toiminta on kestävä, luotettava ja palvelee parhaiten alueen asukkaita ja muita sidosryhmiä.

Hyvinvointialueen aluehallitus antaa erillisen hyvän hallintotavan ohjeistuksen, joka sitoo konserniyhteisöä. Ohjeessa määritellään omistajan ja yhteisön väliset sekä yhteisöjen sisällä noudatettavat hyvän hallinto- ja johtamistavan periaatteet sekä niiden mukaiset menettelytavat. Hyvän hallintotavan ohjeen lisäksi tämä konserniohje edesauttaa hyvän hallintotavan toteutumista konserniyhteisössä.

Hyvä hallinto edellyttää luotettavaa ja riittävää tiedottamista. Tytäryhteisön hallituksen on huolehdittava, että tiedottaminen on riittävää ja että se täyttää lain hyvinvointialueesta vaatimukset. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida julkisuus- ja salassapitosäännökset. Tiedottamisesta vastaa tytäryhteisön toimitusjohtaja tai vastaava sekä hallitus.

3.5 Hyvinvointialueen ennakkokannan edellyttämät asiat

Hyvinvointialueen ennakkokannan hankkiminen on konsernijohdon keino ohjata ja valvoa konserniin kuuluvan tytäryhteisön toimintaa ja taloutta. Aktiivinen tiedonantovelvollisuus edellyttää, että tytäryhteisöt tuovat riittävän ajoissa konsernijohdon tietoon ne asiat, joihin edellytetään konserniohjausta. Lisäksi hallintoelimissä toimivilla hyvinvointialueen edustajilla on velvollisuus pyytää hyvinvointialueen konserniohjaukselta ohjeistusta silloin kun yhtiössä valmistellaan hyvinvointialueen omistajaohjauksen kannalta merkittäviä asioita.

Tytäryhteisön on jo valmisteluvaiheessa hankittava omistajan ennakkokanta tehdessään päätöstä merkittävistä asioista. Ennakkokanta on hankittava seuraaviin asioihin:

- tytäryhteisön perustaminen

- yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan tai juridisen rakenteen muuttaminen
- asioihin, jotka olennaisilta osin poikkeavat hyvinvointialueen strategiasta ja talousarviossa tytäryhteisöille asetetuista tavoitteista
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa hyvinvointialueeseen
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- toimitusjohtajan valinta ja palkkausjärjestelmä
- pääomarakenteen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- kiinteistö- ja yrityskaupat
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen
- lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiöitä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- johdannaisinstrumenttien käyttö

- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimukseen perustuvista oikeuksista luopuminen
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset, merkittävät henkilöpoliittiset ratkaisut
- yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinta tai vaihtaminen
- eläkeyhtiön valinta ja vaihtaminen
- yhtiökokoukselle tehtävä voitonjakoehdotus, mikäli se poikkeaa yhtiön noudattamasta tavanomaisesta voitonjakokäytännöstä
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen

Lopullinen päätösvalta ja vastuu ennakkokannan edellyttävästä asiasta on yhteisön omalla päätöksentekuelimellä, vaikka hyvinvointialueen ennakkokanta päätettävään asiaan on hankittu ennen yhteisön päätöstä.

4 Omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen voimaantulo

Omistajaohjauksen periaatteet ja konserniohje astuu voimaan 1.1.2025